

Παρεπήσει μὲ λύπηγ της πόσον ήτο ἀνίκανος γ' ἀπομακρυγόῃ ἀπὸ τὰς ἀδυναμίας του φύλου της, νὰ δαμάσῃ ταξιδεψαριμένας ὥλονεν ὅρμας τῆς γυναικείας φίλαρεσκείας, καὶ νὰ καταπνίξῃ τοῦ ἐγωισμοῦ της τὴν ἐπανάστασιν μέσα εἰς τὸ θάλπος τῶν εἰκοσιπέντε χρόνων! "Ω! αὐτὸν εἶνε ἀδύνατον.

Θέλει μὰ δὲν εἰμπορεῖ γ' ἀφοισιθῇ μονάχα εἰς τὴν διακονίαν τὴν συζυγίκην—τὴν κατὰ συνθήκην πλέον, τὴν γεμάτην ἀπὸ τὰς καθημερινὰς εἰρωνείας τῆς ζωῆς· ἡσθάνετο μέσπον μεγάλον γὰρ συμμορφωθῆ με τὴν ἀγάπην του τὴν τωρινήν, ὃσον καὶ ἂν ήτο φρίστη πληρωμούσις καθήκοντος ἐπιθαλλούμενου, μια ὑποχρέωσις ὑπερερερά ἐπιταπεική του γάμου. Ήσεται πάντα, ισταλγεῖ ἡ ψυχή της τοῦ παρθενικοῦ βίου της τὰς ἡμέρας τὰς παιδικάς, καποιαν ἀλλην περιόδου ζωῆς, μακρυσμένην πολὺ, ποῦ σύρει ἀσυνείδητον τῷρα μ'. ἔνα γλυκύτατον ἡσυχον γνανούρισμα ὥλην τὴν υπαρξίαν της. Καὶ ὅλαι ἐκεῖναι αἱ παρελθοῦσαι: στηγματι, ποῦ ἐφωτισαν ἄλλοτε μίλια ἐποχὴν ἀνοιξιάτικην πλήρη ἔρωτος μὲ τὸν "Ἀγγελόν, ἐποχὴν πλημμυρισμένην καὶ τὰ πεῖς σπάνια γράμματα τῆς εὐμορφίας, ἀδελφωμένα μὲ τὰ ποιήτικα μῆρα τῆς ἀγάπης, ἥργισαν νὰ ξαναζούν πάλιν τώρα, καὶ νὰ προσάλλουν στον φάσματα μπεσοστά της, ἀπαράλλακτα ὀπως τότε, καὶ γίλιους παλιμούς ἡσθάνετο πρὸς στιγμὴν ἡ υενθυεῖσα ψυχή της, μυρίας γένες συγκινήσεις, καὶ μὲ μίλια ὀλιγόστον ὅρμαγ τὸ εκουμάτισε τὸ αἷμα της μέσα εἰς τὰς φλέβας της....

"Ο 'Ἀγγελός γέρει τὸ φλοιογισμένον κεφάλι: που καὶ τὴν κυττάξει στα μάτια, μὲ πρόσωπον φωτισμένον ἀπὸ ἀτελείωτην κάλωσύνην καὶ τῆς φίλει μὲ λαχάρων τὰ μικρά, τὰ λεπτοκυρωμένα της γέρια, ποῦ οὐα ἔλεγεσ— διὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὰς λέξεις τοῦ ποιητοῦ— διὰ ἔγειραν διὰ νὰ πλάττουν γκαμόγιλα, νὰ

συρριπεῖν τὴν δροσιάν, νὰ γαλιθεύουν τὸ φῶτα... Τὰ πάγκα ἐπερδίδοντα ὅτι ὁ ἀγθυρωποὺς αὐτὸς ἡτο κατεγούσας ασμένος ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του, ἀφοῦ ἐίχε ἔνα πέντοις σύντροφον ἀφοισιωμένον, ἀγγελιον παρίγραφον εἰς τὸ πλευρόν του. Καὶ ἔξαλλος ἀπὸ χαραγ ἐριπετεῖ ἐπὶ τῆς συζύγου του καὶ τὴν ἐντρατικήτεστο σπασμωδικά, γεμάτος ἀπὸ τὸν φρέσκοτητα καὶ στοργήν, καὶ μὲ λόγια ἀπογγρωματισμένα πλέον ἀπὸ τὴν ἔξαντλησιν, ἀπωλώτατα σαγ γάδι, ποῦ ἐκυλούσαν σιγάσιγα ἀπὸ τὸ στόμα του, τῆς ἐξέρρακτης τὴν ἀμέτρηγον εὐγνωμοσύνην του μὲ δόλους τοὺς θησαυρούς τῆς ἀφοισιώσεως ποῦ εἶχε πλεισμένους εἰς τὸ βάθος τῆς καρδιᾶς του γιὰ τοινένη.

Η Νόρα κατέβαλεν ἐπιμέρως ὥλην τὴν ἡρωικὴν ἀγναρτέρησιν, καὶ ἐπνιγεῖ τοὺς σιγαλούς λυγμούς τὰς δάκρυα μὲ ὑπερζάτην προσπάθειαν, γωρίες να εἰμπορεῖ νὰ δώσῃ ὥληγη ἐβύσματα, καποιαν ἀναπτέρωσιν εἰς τὴν ψυχήν της. Καὶ καθὼς ἡτο ἐκεῖ ἐξηγητωμένος, απιγνητος, καίων ἀπὸ τὸν πυρετὸν, ὁ Ιποτος ἐκλιετεῖ ἀπολια-ἀπαλά τὰ πουρασμένα βλέφαρά του καὶ ἐνάρκων τὰ μέλη του τὰ πονεμένα, μια πνοή ἐλπίδος ἥργιζε γ' ἀναδέην ἀπὸ τὰ στήθοτον, ώσταν ἡ ζωὴ ν' ἀναγεννᾶτο γύρω του, καὶ μαζί μὲ τὴν εὐθρόσυνην ἐκείνην ἐλπίδα τῆς ἀναρρώσεως, ἡ ωχρά σύβις του ἐγκρωματισθη μονομιᾶς ἀπὸ ὡραῖον τοῖς ανταργύλλις γρῦψα, καὶ εἰς τὰ σθυμένα μάτια του ἐλαμψεῖν ἔξαργα ἔνα δάκρυ θερμὸν, ὡς καποιον ἀναγάλλιασμα τῆς νευρωμένης καρδιᾶς του, ἐγῷ ἀνορθώς τὴν στιγμὴν ἐκείνην μιὰς ἐνέργειας πόνου ἐπενήγωντες τὴν σαλαγισμένην μορφήν τῆς Νόρας καὶ ὅλο τὸ φύστικα ποῦ ἔθράκει μέσα της ἐπὶ τόσας ὥρας, ἐξέπαστεν ἀπράτητον εἰς δάκρυα; τὰ ἐποια ἀφησε νὰ βρέχωσιν ὅφθονα τὸ προσκέφαλον τοῦ 'Ἀγγελού καὶ ὅλην τὴν γύνα...
ΤΑΚΗΣ ΚΟΝΟΡΕΩΣ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ

Ο ὄνομα του καλλιτέγουν τούτου εἶνε περισσότερον γνωστὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν, διὸ βλέπομεν τὴν σκιαγραφίαν του

ἐν τῷ λεξικῷ τῶν Ζωγράφων Ἰταλῶν καλλιτεχνῶν, τὸ δόπιον τῷ 1892 ἐδημοσίευσεν δι γνωστὸς "Ἀγγελός De Gubernatis, τῇ συνεργασίᾳ του Ούγγου Matini, ἐν Φλωρεντίᾳ. Ο ἀστόριος οὗτος καλλιτέγης ὑπῆρξε καὶ φίλος μας, διὸ δημοσιεύμεν κατὰ πρῶτον ἀποσπάσματα ἐπιστολῶν του — ἐν μεταφράσει, διότι μᾶς ἔγραφεν ἵταλιστι — ἀφορῶντα τὰ τοῦ βίου του.

«.... 'Εγε νήθην τῷ 1823 ἐν Ἀργοστολίῳ. Η οἰκογένειά μας καυχάται διὰ τὸν

» ἔνδοξον ἐπίσκοπον Μηνιάτην. Τὸ Δίπλωμα τῶν Τόκων κυριάρχων τῆς Κεφαλληνίας, » Ζωκύθου, "Αρτης καὶ μέρους τῆς Πελοποννήσου, χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1494, διὰ » τοῦ δόπιου, ἐπετρέπετο νὰ ἐπανακάμψουν οἱ » Μηνιάται ἐν τῇ παλαιᾷ αὖ-διν ἀκτοικίᾳ » Αργοστολίου καὶ νὰ κατατάσσωνται μεταξὺ » τῶν εὐγενῶν τῆς αὐλῆς τῶν Τόκων.»

'Ἐν ἀλληλ ἐπιστολῇ μᾶς ἔγραφεν:

«... Τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς ἰχνογραφίας ἐδιδάχθην ἀπὸ τὸν κακλὸν οἰκογενειακὸν φίλον μας 'Αντώνιον Ρίφιον ἐν Κεφαλληνίᾳ. » "Ἐπειτα μετέβην εἰς Ρώμην καὶ ἔτυχον τῆς τιμῆς νὰ καταταχθῶ μεταξὺ τῶν ἔπτατῶν ἔκτατῶ νέων, τοὺς δόπιους ὡς μαθητὰς εἰλέν διέριψαν Μινάρδης. Διὰ τὴν σύνθεσιν πολὺ ὀφελήθην ἀπὸ τὸν καθηγητὴν Σελβάνην. » "Ἐποιούμαζα ἀντομίκαν καὶ προσπικήν πολύ. » "Μεταξειδεύσας ὥλην τὴν Ἰταλίαν διὰ νὰ μελετήσω τοὺς παλαιοὺς τῆς τέχνης διδασκά-

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

»λους. "Επειτα σπουδαίως έπεδθην νὰ με-
»λετήσω τὴν φύσιν, ἥτις εἶνε δὲ μέγας διδά-
»σκαλος. Ἰδιαιτέρας ἐπιστημονικὰς μελέτας
»έκαμα ὡς πρὸς τὸν φωτισμὸν καὶ τὸν χρω-
»ματισμόν. Αἱ μελέται αὐταὶ μὲ διευκόλυνον
»νὰ διακρίνω τοὺς παλαιοὺς διδασκάλους καὶ
»νὰ κρίνω καὶ οὗτω τὴν κρίσιν μου περὶ τῆς
»πρωτοτυπίας τῶν εἰκονογραφιῶν καὶ τῆς
»κακτατάξεως αὐτῶν ἐπεθύμουν νὰ λάβουν οἱ
»Γάλλοι, "Αγγλοί, Ἰταλοί, Ρώσοι καὶ Γερ-
»μανοί. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἡμην ἀνταποκριτής
»εἰς τὸ καλλιτεχνικὸν μέρος τῆς ἀγγλικῆς
»«Illustrated London news,» ὃπου ὑπάρχον
»πολλαὶ σχεδιογραφίαι μου. Ἔγραψα
»ὑομοσχέδιον ἐν εἰδεῖ ἐπιστολῆς, δημοσιεύθεν
»εἰς τὴν ἐφημερίδα «Nazione» τοῦ 1869
»περὶ μεταρρυθμίσεως τῆς Ἀκαδημίας τῶν
»Ωραίων Τεχνῶν. Εἰς τὸ διεθνὲς συνέδριον
»τῆς στατιστικῆς, τὸ ὅποιον ἔλαβε χώραν ἐν
»Φλωρεντίᾳ τῷ 1867 ἡμην μέλος τοῦ φιλο-
»λογικοῦ καὶ καλλιτεχνικοῦ τμῆματος καὶ τῇ
»προτάσει μου καὶ ἐνεργείᾳ μετερρυθμίσθησαν
»αἱ Πινακοθήκαι, τὰ Μουσεῖα, καὶ αἱ Ἀκα-
»δημίαι τῶν Ωραίων Τεχνῶν, ὡς καταφά-
»νεται καὶ ἀπὸ τὰ πρακτικὰ τοῦ συνεδρίου
»ἐκείνου. Ἔγνώρισα τοὺς ἐπισημοτέρους ζω-
»γράφους, γλύπτας καὶ ἀρχιτέκτονας καὶ μά-
»λιστας ὑπήρξα καὶ φίλος των. Τακτικὴ εἶχον
»περὶ Καλλιτεχνίας ἀλληλογραφίαι μετὰ τοῦ
»ἱστορικοῦ τῆς ιστορίας τῆς Ἰταλικῆς ζωγρα-
»φίας Ροζίνη. Ἀπὸ δὲ λους ἀνεγνωρίσθην ἐκτὸς
»—λυποῦμαι δὲ θὰ τὸ εἰπῶ—ἐκτὸς τῆς 'Ελ-
»λάδος...."

"Ἐν ἀλλῃ ἐπιστολῇ μᾶς ἔγραψεν:

«Sono realista e non verista.» (1)

Περὶ τοῦ Ἑλληνος τούτου καλλιτέχνου καὶ
τῶν ἔργων αὐτοῦ ἔγραψαν πολλὰ περιοδικά
καὶ ἐφημερίδες τῆς Ἰταλίας. Ἡμεῖς παραθέ-
τομεν μόνον ἐν μεταφράσει τίνι τρόπῳ κρίνε-
ται ἀπὸ τὸν συντάκτην τοῦ λεξικοῦ τῶν Ζών-
των Ἰταλῶν ζωγράφων, τὸ ὅποιον ἐν ἀρχῇ
ἀνέφερε:

«..... Ὁ Μηνιάτης ἐπεξειργάσθη πολλὰ
»ἔργα ἔχοντα τὸν πολὺν περιοδικὰ
»Ιστορίας. Διακρίνεται διὰ τὸ ὄψος τῆς ἰδέας,
»διὰ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ τὸν χρωματισμὸν ἢ
»εἰκονογραφία ἢ παριστῶσα τὴν νίκην τῶν
»πατριωτῶν Σουλιωτῶν κατὰ τῶν Τούρκων....
»Ἀλλη ἔχεισαν εἰκὼν εἶνε δὲ Μάρκος Βότσα-
»ρης. Ὡραῖον διὰ τὴν ἐκφρασιν, διὰ τὰς
»γραμμὰς καὶ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν εἶνε ἐν ἐπει-
»σόδιον τῆς Ιεράς Ἐξετάσεως τῆς Ἰσπανίας.
»Εἰς τὰ ἔργα ταῦτα προσθέτονται καὶ ἀλλαῖ
»μελέται, αἱ παριστῶσαι ἥθη Ἑλλήνων καὶ

»Τούρκων. Ἀλλη εἰκὼν ἔχουσα δημοκα «τὸ
»πρῶτο κῦμα» παριστᾶ τὸν Θεόν δημιουργὸν
»διστις διαιρεῖ τὰ ὄντα ἐκ τοῦ χάους. Ἔτι δὲ
»καὶ προσωπογραφίας ἔγραψεν...»

Ο Μηνιάτης ἔλαβε τὸ μέγα εὐτύχημα νὰ
λάβῃ ὡς σύζυγον τὴν γνωστὴν διαπρεπὴ κερ-
κυραίαν Μαργαρίταν Ἀλβάνα, διότι συνέτεινε
πολὺ εἰς τὴν τελειοποίησιν τῶν μελετῶν του
καὶ τὸν στενὸν σύνδεσμον μετὰ περισσοτέρων
λογίων.

Η κόρη τοῦ καλλιτέχνου τούτου δημόσιε
Ασπασία καταγίνεται ἐπίσης εἰς τὴν καλ-
λιτεχνίαν. Ἰδού τί μᾶς ἔγραψεν ὁ πατέρης της:

«.... Ἡ κόρη μου Ἄσπασία ἀπὸ πολλοῦ
»ζωγραφίζει. Ἀφοῦ ἐπιμελῶς ἔξεπαιδεύθη καὶ
»έδιδαχθη τὴν μουσικήν, ἐπεδόθη ὄλως εἰς
»τὴν ζωγραφικὴν ὑπὸ τὴν διδασκαλίαν μου
»καὶ διακρίνεται μεταξὺ τῶν καλλιτεχνῶν.
»Πράγματι ἔχει καλλιτεχνικὸν τάλαντον καὶ
»ὑπέρ τῶν ἔργων της ἔγραψαν ἀρθρα...»

Απέθανεν ὁ καλλιτέχνης οὗτος κατὰ τὰς
ἀρχὰς τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1895.

Δέν ἔχομεν σκοπὸν νὰ γράψωμεν περισσό-
τερα διὰ τὸν Μηνιάτην. Ταῦτα ἀρκοῦσιν δ-
πως χρησιμεύσωσιν ὡς προσθήκη εἰς δια-
περὶ αὐτοῦ ἔγραψεν ὁ φίλατός μας κ. Ἡλίας
Τσιτσέλης εἰς τὰ Κεφαλληνιακὰ Σύμμικτα,
ὅπινα πρό τινος ἐδημοσιεύθησαν ἐν Ἀθήναις.

Σ. Δ. ΒΙΑΖΗΣ

Ο υψηλώνος Γ. Χατζηλουκάς

(1) Τὰς ἐπιστολὰς ταῦτα ἐλάθομεν τῷ 1881 καὶ 1882.